

Anna J. Cooper

Een stem uit
het Zuiden

ISVW UITGEVERS

Anna J. Cooper

Een stem uit het Zuiden

ISVW UITGEVERS

INHOUD

Inleiding

Het leven van Anna J. Cooper	7
<i>A Voice from the South</i>	9
Literatuur	11
Verantwoording van de vertaler	12
Een stem uit het Zuiden	14
Onze raison d'être	17
Deel 1: Soprano Obligato	19
I Het vrouwelijk geslacht: een onmisbaar element in het herstel en de vooruitgang van een ras	21
II De hogere opleiding van vrouwen	45
III 'De vrouw tegenover de indiaan'	67
IV De positie van de vrouw in Amerika	97
Deel 2: Tutti ad libitum	109
I Heeft Amerika een rassenprobleem – en zo ja, hoe kan het 't best worden opgelost?	111
II Een tijdperk van de Amerikaanse literatuur	129
III Wat zijn we waard?	165
IV De opbrengst van een geloof	203
Noten	215

Inleiding

Door Timon Meynen

Het leven van Anna J. Cooper

De schrijfster van *Een stem uit het Zuiden* werd (waarschijnlijk) op 10 augustus 1858 in slavernij geboren als Anna ('Annie') Julia Haywood in Raleigh in Noord-Carolina, een van de Zuidelijke staten aan de oostkust van Amerika. Haar moeder Hannah was een tot slaavin gemaakte in het huishouden van George Washington Haywood. Het is mogelijk dat deze laatste haar vader was, maar dat kan ook diens broer Fabius Haywood zijn geweest. Anna's moeder wilde niet zeggen wie het was. De jonge Anna werkte als tot slaaf gemaakte bediende in het huis van de Haywoods. Na de Amerikaanse Burgeroorlog (1861–1865) werd met het Dertiende amendement van de grondwet van de Verenigde Staten (18 december 1865) de slavernij in het hele land officieel afgeschaft.

Toen Anna negen jaar oud was kreeg zij een beurs voor de destijds pas geopende Saint Augustine's Normal School and Collegiate Institute in Raleigh, die was opgericht door de plaatselijke anglicaanse kerk (*Episcopal Church*) om leerkrachten op te leiden om de voormalige tot slaaf gemaakten en hun gezinnen te onderwijzen. Deze school bood onderwijs aan op alle niveaus van de basisschool tot de middelbare school (*high school*) en beroepsopleidingen. Anna bracht uiteindelijk veertien jaar door op 'St. Augustine's' en bleek een intelligente en ambitieuze leerling te zijn, die zowel uitblonk in de alfa- als de bètavakken. Zij leerde onder meer de talen Latijn, Frans en Grieks, Engelse literatuur, wiskunde en natuurkunde.

Hoewel de school een speciaal curriculum had voor vrouwen ('Ladies Course') en hen actief afraadde om lessen op een hoger niveau te volgen, kwam Anna op voor haar recht om het 'mannen'-curriculum te volgen. In deze tijd waren de hoogste niveaus bedoeld om jongemannen op te leiden tot dominee of voor te bereiden op

een universitaire studie. Een van deze mannen was George A.C. Cooper, met wie Anna later trouwde en wiens achternaam zij aannam en bleef voeren. Hij kwam echter reeds na twee jaar huwelijk te overlijden. Als weduwe was zij in staat om een carrière in het onderwijs op te bouwen, terwijl in die tijd zwarte noch witte vrouwen na hun huwelijk mochten blijven lesgeven (Washington, 1988).

Anna kon haar studie mede betalen door als *tutor* te werken voor jongere kinderen. Na haar schoolopleiding bleef ze verbonden aan het instituut als *instructor*. In het studiejaar 1883–1884 gaf ze onder andere les in klassieke talen, moderne geschiedenis, Engelse taal en zang en muziek. Na de dood van haar echtgenoot ging Anna J. Cooper studeren aan het Oberlin College in Ohio, waar ze ook weer het officieel alleen voor mannen bedoelde curriculum volgde. Vanwege haar academische prestaties mocht ze daar in het tweede jaar (*sophomore*) instromen. Hoewel je geacht werd er drie vakken tegelijk te studeren, probeerde Anna er steeds vier naast elkaar te doen.

Nadat ze in het jaar 1885–1886 weer les had gegeven op St. Augustine's ging ze terug naar Oberlin, waar ze in 1888 een van de eerste twee zwarte vrouwen was die een master haalden, en wel in de wiskunde.

Anna J. Cooper verhuisde naar Washington D.C. en vormde daar in 1892 met een aantal andere vrouwen de Colored Women's League, een bond die gericht was op het bevorderen van de eenheid, de maatschappelijke vooruitgang en de belangen van de Afrikaans-Amerikaanse gemeenschap. Ook ging ze hier Latijn doceren op de Washington Colored High School (later M Street High School, nu Dunbar High School), een van de eerste middelbare scholen voor zwarte Amerikanen. Ze gaf er eerst wis- en natuurkunde en later Latijn. In 1902 werd ze directeur (*principal*) van deze school.

Ze raakte in deze jaren betrokken in een controverse over het onderwijs aan zwarten. Anna J. Cooper was voorstander van een klassieke opleiding om bekwame leerlingen voor te bereiden op hoger onderwijs en leiderschap. Anderen vonden dat er vooral moest worden ingezet op beroepsopleidingen voor de zwarte jeugd. Als gevolg van een lastercampagne en op dubieuze gronden moest ze

de school tijdelijk verlaten. Na haar terugkeer bleef ze er tot haar pensionering. Ze werkte gedurende een groot deel van die jaren ‘in elk hoekje en gaatje van haar vrije tijd’ (Gabel 1982) aan haar proefschrift.

In 1914, toen ze 56 jaar was, begon Anna J. Cooper de voorbereiding van haar proefschrift aan Columbia University, maar ze moest die onderbreken toen ze de vijf kleinkinderen van haar overleden halfbroer adopteerde toen hun moeder stierf. Toen ze probeerde verder te promoveren aan de Sorbonne in Parijs werd haar these van Columbia daar niet geaccepteerd. Vervolgens werkte ze meer dan tien jaar aan een ander dissertatie, *The Attitude of France on the Question of Slavery Between 1789 and 1848*, die ze in 1925 verdedigde. Daarmee was ze, op haar 65ste, de vierde Afrikaans-Amerikaanse vrouw die *Doctor of Philosophy* (PhD) werd.

In 1930 stopte ze met haar werk aan Washington Colored High School, maar bleef maatschappelijk en politiek zeer actief. In hetzelfde jaar werd ze *president* van Frelinghuysen University, een school voor hoger onderwijs voor de arme werkende bevolking van Washington D.C. Toen de school de hypotheek van het gebouw niet langer kon betalen, stelde ze haar eigen huis beschikbaar voor de lessen. Ze bleef daar tot haar 95ste aan verbonden, eerst als president en later als administratief hoofd (*registrar*). Toen haar in het jaar van haar afscheid van Washington Colored High School werd gevraagd wat haar roeping was, antwoordde ze: ‘De educatie van veronachtzaamde mensen’ (gecit. in Lemert & Bahn, 1998, pag. 13).

Anna Julia Cooper overleed op 27 februari 1964, 105 jaar oud, in Washington D.C. De herdenkingsplechtigheid werd gehouden in de kapel op de campus van Saint Augustine’s in Raleigh. Ze ligt in die plaats naast haar man begraven op het City Cemetery.

A Voice from the South

In haar jaren als docent en directeur van M Street High School stelde Anna J. Cooper ook haar eerste, en (buiten haar dissertatie) enige, boek samen, onder de titel *A Voice from the South – by – a Black Woman from the South* (1892), dat wordt gezien als een van

de eerste grote publicaties op het gebied van zwart feminisme. Het centrale idee van veel essays in dit boek is dat de hele Amerikaanse maatschappij, en de Afrikaans-Amerikaanse gemeenschap in het bijzonder, veel baat zou hebben bij de educatieve, morele en spirituele ontwikkeling van zwarte vrouwen. Andere essays gaan ook over racisme, gender, de sociaaleconomische omstandigheden van zwarte gezinnen en het bestuur van de *Episcopal Church*.

Een stem uit het Zuiden bestaat uit twee delen. Volgens Karen Baker-Fletcher (1994) wordt bij deze onderverdeling bewust de metafoer van de stem in muzikale zin gebruikt. Het eerste deel, met de eerste vier hoofdstukken of essays, is een solopartij van de zwarte vrouw. Hierin lijkt Cooper zelf af en toe aan het woord als de Zwarte Vrouw (met kapitalen), die ook de schrijver van het geheel wordt genoemd. Het tweede deel lijkt meer op een koor van de zwarte gemeenschap.

Over het eerste deel, de uiting van zwart feminisme, is het meest geschreven. Van deze vier essays wordt aangenomen dat het oorspronkelijk toespraken waren. ‘Womanhood: A vital element in the regeneration and the progress of a race’ werd in 1886 uitgesproken voor een gehoor van zwarte, mannelijke geestelijken. Het tweede essay, ‘The higher education of women’, was een lezing voor de American Conference of Educators. Deel 1, Hoofdstuk III, “‘Woman versus the Indian’”, was een reactie op een lezing onder die titel door een vooraanstaande witte feministe, dominee Anna Shaw. Het is niet precies bekend waar dit en het vierde stuk, ‘The status of woman in America’, eerder werden uitgesproken of gepubliceerd.

Met name deel 1, hoofdstuk I en III geven de sociale theorie weer waar Cooper vooral om bekend is geworden, omdat ze hierin ‘zeer gedurfd’ (Lemert & Bahn, 1998, pag. 29) de confrontatie aangaat met respectievelijk de zwarte man en de witte feministe. Hoewel beiden er af en toe flink, vaak ironisch, van langs krijgen, zijn het ook haar potentiële politieke en sociale bondgenoten. Het is dan ook eerder zo dat ze ten opzichte van hen de unieke positie van de zwarte vrouw benadrukt en haar een stem geeft.

In de tweede helft van het boek gaat het onder meer over het ras-

senprobleem in Amerika, de portrettering van de zwarte man en vrouw in de Amerikaanse literatuur, het christelijk geloof en de ‘verheffing’ door onderwijs van de zwarte bevolking van Amerika.

In de secundaire literatuur van de afgelopen decennia gaat het vooral over de gedachten van Anna J. Cooper over de positie van de zwarte vrouw, maar in dit boek blijkt haar sympathie uit te gaan naar alle ‘zwakkeren’ die het slachtoffer worden van de bestaande machten. Daarbij lijkt ze ook zeer geïnspireerd door de christelijke boodschap van naastenliefde, wat onder meer tot uiting komt in haar afwijzing van het toen heersende atheïsme (in het laatste essay) en de vele verwijzingen naar Bijbelteksten door het hele boek heen.

A Voice from the South van deze ‘moeder van het zwarte feminisme’ is, zeker ook door haar eruditie en literaire talent, voor 21ste-eeuwse lezers zeer de moeite van het lezen waard.

Literatuur

- Baker-Fletcher, K. (1994). *A Singing Something: Womanist Reflections on Anna Julia Cooper*. New York: Crossroads.
- Gabel, Leona (1982). *From Slavery to the Sorbonne and Beyond: The Life and Writings of Anna J. Cooper*. Northampton, Massachusetts: Smith College (pag. 19).
- Lemert, Charles & Bahn, Esme (red.) (1998). *The voice of Anna Julia Cooper, including A voice from the South and other important essays, papers en letters* (1998). Lanham etc.: Rowman & Littlefield.
- Washington, Mary Helen (1988). *Introduction*. In Anna Julia Cooper, *A Voice from the South*. New York: Oxford University Press.

Verantwoording van de vertaler

Deze vertaling van *A Voice from the South* is gebaseerd op de oorspronkelijke uitgave uit 1892 (Xenia: Ohio, The Aldine Printing House) (digitaal beschikbaar gesteld door *the Internet Archive* in 2012, gefinancierd door Boston Library Consortium Member Libraries). Deze uitgave bevat enige kleine drukfouten en fouten in de spelling van namen. Deze fouten zijn gecorrigeerd in de vertaling. Daarnaast is gebruikgemaakt van de tekst die is opgenomen in *The Voice of Anna Julia Cooper, Including A voice from the South and Other Important Essays, Papers and Letters* (1998), onder de redactie van Charles Lemert en Esme Bhan (Lanham etc.: Rowman & Littlefield).

Anna J. Cooper leefde in een tijd waarin nog essentialistisch werd gedacht over gender en ras, wat hier en daar naar voren komt in de tekst. Destijds lag de nadruk op veronderstelde biologische verschillen tussen bevolkingsgroepen of geslachten, terwijl die tegenwoordig veel meer als sociale categorieën worden gezien. Anna J. Cooper spreekt, zoals in haar tijd gebruikelijk, vrijuit met woorden als ‘*Negro*’ en ‘*race*’. Bij de vertaling is ervoor gekozen om de eerste term te vertalen als ‘zwarte Amerikaan’ of ‘zwarte mens’, tenzij de auteur duidelijk de woorden van anderen citeert of parafraseert en de woorden binnen de context de negatieve connotatie vereisen. Wanneer dit voorkomt, is ervoor gekozen om de tekst schuin te drukken. De tweede term is vaak wel vertaald als ‘ras’, omdat de context anders moeilijker te begrijpen is. Ook de benaming ‘indiaan’ voor de oorspronkelijke bewoners van Amerika wordt door velen beschouwd als onwenselijk. Aangezien Anna J. Cooper in het stuk waarin deze term wordt gebruikt uitermate kritisch reageert op een lezing met die term in de titel, is ervoor gekozen deze benaming te behouden. Ook een aantal andere termen is tegenwoordig minder of niet gewenst. Daarbij is dit steeds in een voetnoot aangegeven.

In de tekst van Anna J. Cooper wordt een aantal gedichten geci-

teerd. Waar geen Nederlandse vertaling voorhanden was, is ervoor gekozen hiervan een prozavertaling op te nemen. De oorspronkelijke tekst is te vinden in de noten.

De auteur verwijst op veel plekken naar Bijbelteksten of refereert daaraan. Waar dat duidelijk was, is voor de vertaling gebruikgemaakt van de *Nieuwe Bijbelvertaling*. In de noten is aangegeven om welke Bijbeltekst het gaat.

Noten die door Anna J. Cooper zelf zijn aangebracht, worden voorafgegaan door de initialen AJC.

Het levensverhaal van Anna J. Cooper is al een boek waard. Geboren in slavernij werd ze een pionier en geleerde van de hoogste soort: ze was de vierde zwarte Amerikaanse vrouw met een PhD, schooldirecteur en bevlogen docent tot haar 95^e, en een vooraanstaand activist.

Haar boek *Een stem uit het Zuiden* (*A Voice from the South*) is het eerste Amerikaanse boek dat zwart feminisme op de voorgrond zet.

In *Een stem uit het Zuiden* voert Cooper strijd voor gelijke rechten en stelt ze racistische en seksistische praktijken aan de kaak. Ze bepleit onderwijs voor iedereen en houdt een hartstochtelijk pleidooi voor sociale gelijkheid.

Een stem uit het Zuiden is een tijdloos en belangrijk boek dat eindelijk in het Nederlands verschijnt.

ISVW UITGEVERS

www.isvw.nl